

Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seadus

§ 1. Atmosfääriõhu kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) kogu seaduse tekstis asendatakse sõnad „heitkoguste vähendamise riiklik programm“ sõnadega „riiklik õhusaaste kontrolli programm“ vastavas käändes;

2) paragrahvi 33 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kõik väevliühendid väljendatuna väaveldioksiidina (SO₂), sealhulgas väaveltrioksiid (SO₃), väavelhape (H₂SO₄) ja taandatud väevliühendid, nagu vesiniksulfiid (H₂S), merkaptaanid ja dimetüülsulfiidid;“;

3) paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Osooni eeldusained käesoleva seaduse tähenduses on lämmastikoksiidid, lenduvad orgaanilised ühendid (välja arvatud metaan), metaan ja süsinikoksiid.“;

4) paragrahv 108 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 108. Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis, riiklik õhusaaste kontrolli programm ja aruandlus

(1) Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis ning nende täitmise tähtajad ja erandid, samuti saasteainete heitkoguste riigi koondaruannete ja saasteainete summaarsete heitkoguste prognooside koostamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Inimtekkeliste saasteainete heitkogused käesoleva seaduse tähenduses on inimtegevusega seotud saasteainete õhku väljutatud heitkogused.

(3) Keskkonnaministeerium korraldab riikliku õhusaaste kontrolli programmi koostamist. Programmi koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud avatud menetlust.

(4) Riikliku õhusaaste kontrolli programmi koostamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel:

1) hinnatakse, mil määral on tõenäoline, et riigisisesed heiteallikad mõjutavad õhu kvaliteeti riigi territooriumil ja naaberliikmesriikides, kasutades asjakohasel juhul andmeid ja meetodeid, mis on välja töötatud Euroopa seire- ja hindamisprogrammi raames õhusaasteainete piiriülese kauglevi seire ja hindamise Euroopa koostööprogrammi pikaajalist rahastamist käsitleva piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokolliga kohaselt;

2) võetakse arvesse vajadust vähendada õhusaasteainete heitkoguseid, et täita õhukvaliteedi eesmäärke;

3) eriti peenete osakeste heitkoguste vähendamise meetmete kavandamisel riiklike kohustuste täitmiseks peetakse esmatähtsaks tahma ehk musta süsiniku heitkoguste vähendamise meetmeid;

4) tagatakse kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega.

(5) Õhukvaliteedi eesmärgid käesoleva seaduse tähenduses on õhu kvaliteedi piirväärtused, sihtväärtused ja kohustuslikult saavutatavad õhu kvaliteedi taseme määrad, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel.

(6) Tahm ehk must süsinik käesoleva seaduse tähenduses on süsinikku sisaldavad tahked osakesed, mis absorbeerivad valgust.

(7) Riiklik õhusaaste kontrolli programm sisaldab vähemalt:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL III lisa 1. osas sätestatud minimaalsete nõuete kohast sisu;

2) saasteainete heitkoguste vähendamise kohustuslikke meetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL III lisa 2. osas, ning nende rakendamise tähtaegu ja andmeid meetmete maksumuse kohta;

3) andmeid saasteainete tegelike heitkoguste kohta ja saasteainete heitkoguste prognoosi pärast meetmete rakendamist.

(8) Keskkonnaministeerium vaatab riikliku õhusaaste kontrolli programmi üle vähemalt iga nelja aasta järel ja vajaduse korral täiendab seda.

(9) Piiramata käesoleva paragrahvi lõike 8 kohaldamist ajakohastatakse riiklikus õhusaaste kontrolli programmis sisalduvaid heitkoguste vähendamise poliitikasuundi ja meetmeid 18 kuu jooksul pärast viimase riikliku heiteinventuuri või riikliku heiteprognoosi esitamist, kui esitatud andmete järgi ei ole täidetud saasteainete vähendamise riiklikke kohustusi või on oht, et neid ei täideta.

(10) Kui riiklikku õhusaaste kontrolli programmi ajakohastatakse käesoleva paragrahvi lõike 9 kohaselt, esitatakse ajakohastatud programm Euroopa Komisjonile kahe kuu jooksul pärast ajakohastamist.

(11) Enne riikliku õhusaaste kontrolli programmi projekti ja kõigi oluliste muudatuste lõplikku valmimist konsulteeritakse üldsuse ja pädevate asutustega, keda programmi rakendamine neile eriomaste keskkonnaülesannete tõttu tõenäoliselt puudutab. Kui see on asjakohane, korraldatakse piiriülelised konsultatsioonid.

(12) Riikliku õhusaaste kontrolli programmi kehtestab valdkonna eest vastutav minister haldusaktiga.

(13) Keskkonnaministeerium avalikustab riikliku õhusaaste kontrolli programmi ja selle muudatused oma veebilehel.“;

5) seadust täiendatakse §-ga 108¹ järgmises sõnastuses:

„§ 108¹. Riiklike heitkoguste vähendamise kohustuste täitmise paindlikkusmeetmed

(1) Vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, lenduvate orgaaniliste ühendite, välja arvatud metaan, ammoniaagi ja eriti peenete osakeste iga-aastaseid riiklikke heiteinventuure võib kohandada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL IV lisa 4. osas sätestatu kohaselt, kui teadusandmete põhjal ajakohastatud täiustatud heiteinventuuride meetodite kohaldamise tõttu jääksid riiklikud heitkoguste vähendamise kohustused täitmata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohandusi rakendatakse juhul, kui eriheid erineb eeldatust oluliselt või konkreetsetest heiteallika kategooriatest pärinevate heitkoguste määramiseks kasutatud oluliselt erinevate meetodite korral on tulemused erinevad võrreldes tekkekohapõhist õhusaaste kontrolli käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktide rakendamise tulemustega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL IV lisa 4. osale, järgmiste lisatingimuste täitmise korral:

1) arvesse on võetud tekkekohapõhist õhusaaste kontrolli käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktide täitmise tõhususe järelevalvet käsitlevate riiklike programmide tulemusi ning on tõendatud, et märkimisväärselt erinevad heitekoefitsiendid ei ole tingitud nimetatud õigusaktide riigisisest rakendamisest ega jõustamisest;

2) heitekoefitsientide märkimisväärsustest erinevustest on teavitatud Euroopa Komisjoni.

(3) Tekkekohapõhist õhusaaste kontrolli käsitlevad Euroopa Liidu õigusaktid käesoleva paragrahvi tähenduses on Euroopa Liidu õigusaktid, mille eesmärk on vähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2016/2284/EL hõlmatud õhusaasteainete heitkoguseid, võttes arvesse leevendusmeetmeid tekkekohas.

(4) Kui erakordselt külma talve või erakordselt kuiva suve tõttu ei suudeta teatud aastal heitkoguste vähendamise riiklikke kohustusi täita, võib kohustuste täitmisel aluseks võtta keskmise näitaja, mis saadakse, arvutades keskmised iga-aastased riiklikud heitkogused kõnealuse aasta, sellele eelneva ja sellele järgneva aasta prognoosi põhjal, tingimusel, et kõnealune keskmine ei ole suurem kõnealuse liikmesriigi vähendamiskohustustest tulenevast iga-aastasest riiklikust heitkogusest.

(5) Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL II lisa kohaselt on sätestatud üks või mitu rangemat vähendamiskohustust võrreldes õhusaaste teemastrateegia 16. aruandes kindlaks määratud kulutõhusa vähendamisega, kuid teatud aastal ei suudeta vaatamata kõigi kulutõhusate meetmete rakendamisele vastavat heitkoguste vähendamise riiklike kohustusi täita, loetakse kõnealuse heitkoguste vähendamise kohustuste täitmise tähtjaks maksimaalselt viis aastat tingimusel, et iga sellise aasta eest kompenseeritakse kohustuste täitmata jätmise mõne muu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL II lisas osutatud saasteaine heitkoguste samaväärse vähendamisega.

(6) Riiklike saasteainete heitkoguste vähendamise kohustuste täitmise tähtjaks loetakse maksimaalselt kolm aastat, kui heitkoguste vähendamise kohustused asjaomaste saasteainete puhul jäävad täitmata elektri- või soojusenergia varustus- või tootmissüsteemi ootamatu või erakorralise katkestuse või võimsuse vähenemise tõttu, mida ei olnud võimalik ette näha, eeldusel, et täidetud on järgmised tingimused:

1) on tõendatud, et kohustuste täitmiseks on tehtud kõik mõistlikud jõupingutused, sealhulgas on rakendatud uusi meetmeid ja poliitikasuundi, ning jõupingutuste tegemist jätkatakse, et kohustuste täitmata jätmise periood jääks võimalikult lühikeseks;

2) on tõendatud, et täiendavate meetmete ja poliitikasuundade rakendamisega lisaks käesoleva paragrahvi punktis 1 osutatud meetmetele ja poliitikasuundadele kaasneksid

ebaproportsionaalselt suured kulud ning see ohustaks oluliselt riigi energiajulgeolekut või kujutaks endast märkimisväärset energiavarustuse jäämise ohtu suurele osale elanikkonnast.“;

6) seadust täiendatakse paragrahvidega 253¹ ja 253² järgmises sõnastuses:

„§ 253¹. Riikliku õhusaaste kontrolli programmi esitamine Euroopa Komisjonile

Riiklik õhusaaste kontrolli programm esitatakse Euroopa Komisjonile hiljemalt 2019. aasta 1. aprilliks.

§ 253². Käesoleva seaduse § 108¹ rakendamine

(1) Et teha kindlaks, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/2284/EL IV lisa 4. osas sätestatud asjakohased tingimused on täidetud, loetakse, et saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused aastateks 2020–2029 kehtestati 2012. aasta 4. mail.

(2) Kui kohaldatakse käesoleva seaduse § 108¹ lõikeid 1, 2, 4, 5 või 6, teavitatakse sellest Euroopa Komisjoni asjaomase aruandeaasta 15. veebruariks. Teavitus peab kajastama asjaomaseid saasteaineid ja sektoreid ning riiklike heiteinventuuridele avalduva mõju suurust, kui see on teada.“;

7) normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta (EÜT L 309, 27.11.2001, lk 22–30);“;

8) normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1–31).“.

§ 2. Käesolev seadus jõustub 2018. aasta 1. juulil, välja arvatud punktis 5 esitatud § 108¹ lõige 2, mis jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees

Tallinn, ...2017. a

Esitanud Vabariigi Valitsus
.....2017 nr .....